

Enligt distribution nedan

Förfaranden för tryggnade av hushållsvattnets kvalitet

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten och vattentjänstverken ska på förhand ha beredskap för de eventuella störningssituationer som orsakar hushållsvattenburna sanitära olägenheter.

Utifrån 8 § i hälsoskyddslagen (763/1994) ska den kommunala hälsoskyddsmyndigheten i samarbete med övriga myndigheter och inrättningar på förhand se till att den kan vidta de beredskaps- och försiktighetsåtgärder som behövs för att förebygga, klarlägga och undanröja de sanitära olägenheter som uppstått i exceptionella situationer. I samma paragraf åläggs tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården skyldigheten att utarbeta en plan för att trygga hushållsvattnets kvalitet vid olyckor och i andra motsvarande exceptionella situationer.

Enligt 12 och 13 § i hushållsvattenförordningen (1352/2015) är planen för tryggnade av hushållsvattnets kvalitet i exceptionella situationer en del av den i 8 § i hälsoskyddslagen (763/1994) avsedda planen för den kommunala hälsoskyddsmyndigheten i exceptionella situationer, som är bunden till den kommunala beredskapsplanen. Den kommunala hälsoskyddsmyndighetens plan för tryggnade av hushållsvattnets kvalitet i exceptionella situationer ska framför allt samordnas med beredskapsplanerna vid vattentjänstverken i regionen. Enligt 15 a § i vattentjänstlagen (119/2001) ska vattentjänstverken och de anläggningar som levererar vatten till dem utarbeta och uppdatera en plan för beredskap för störningssituationer och vidta de åtgärder som behövs enligt planen. Vattenförsörjningspoolen har publicerat en handbok om beredskap för [störningssituationer i vattenförsörjningen](#). Till stöd för den egentliga verksamheten i störningssituationer och dess planering finns det i bilagorna till guiden mallar för verksamhetskort som framskrider i tidsordning för sex olika störningssituationer. Man kan ta Valviras anvisningar Förfaranden för tryggnade av hushållsvattnets kvalitet till hjälp såväl när man utarbetar verksamhetskort för störningssituationer vid respektive vattentjänstverk som för den kommunala hälsoskyddsmyndighetens plan för tryggnade av hushållsvattnets kvalitet i exceptionella situationer.

Valvira tillsatte en arbetsgrupp för att kontrollera anvisningarna för störningssituationer med anknytning till hushållsvattnet, i syfte att säkerställa att tryggheten av hushållsvattnet tillräckligt beaktas i kommunala planer. Arbetsgruppens mandatperiod var 1.1.2013–30.12.2014. Följande personer var medlemmar i arbetsgruppen: Kilponen Jaana Valvira (ordf.), Mäntynen Kaisa Valvira (vice ordf.), Halonen Aila Regionförvaltningsverket i Norra Finland (sekr.), Mustakallio Sini Regionförvaltningsverket i Södra Finland (sekr.), Tarhanen Erja-Riitta Regionförvaltningsverket i Södra Finland (sekr.),

Dnr 2266/06.10.01/2016

4.4.2016

Aakko Kyllikki Strålsäkerhetscentralen, Aho Mika Försvarsmakten, Britschgi Ritva Finlands miljöcentral, Hartikainen Tarja Kommunförbundet, Hartonen Sari Meteorologiska institutet, Hatakka Ilona Räddningsbranschens centralorganisation i Finland, Hörman Ari Försvarsmakten, Joensuu Kaija Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Kangas Heikki Mellersta Nylands Räddningsverk, Keinänen Jari social- och hälsovårdsministeriet, Keskinen Petri Finlands Röda Kors, Kunnaskari Mia Räddningsbranschens centralorganisation i Finland, Laakso Tuula Helsingforsregionens miljö-tjänster, Liikanen Riina Vattenverksföreningen rf., Meronen Heidi Meteorologiska institutet, Miettinen Ilkka Institutet för hälsa och välfärd, Myllylä Markku Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry., Peltonen Karim Räddningsbranschens centralorganisation i Finland, Rahikainen Jussi Kommunförbundet, Rapala Jarkko social- och hälsovårdsministeriet, Rauhamäki Heidi Tampereen Vesi, Rautio Taina Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Rintala Jari Finlands miljöcentral, Rintamäki Kimmo Nurmijärven Vesi, Rontu Mika Vattenverksföreningen rf., Siekkinen Jarmo Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax, Tiainen Tiina Borgå, Tuhkanen Tuula Finlands Röda Kors, Vesterbacka Pia Strålsäkerhetscentralen, Virkamäki Matti Tampereen Vesi, Vuorilehto Veli-Pekka Helsingforsregionens miljö-tjänster, Vänskä Matti Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Väntsi Sirpa Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry. och Zacheus Outi Institutet för hälsa och välfärd.

Den omfattande arbetsgruppen höll elva möten för att diskutera följande frågor:

- 1) Beredningsplanering
- 2) Nödsituationer med strålrisk
- 3) Översvämningar, ösregn, torra och anpassning till klimatförändringen
- 4) Varningsmeddelanden, kriskommunikation, medieträning
- 5) Mikrobiologiska föroreningar
- 6) Kemiska föroreningar
- 7) Handräddning och distribution av reservvatten
- 8) Samkontroll samt verktyg för miljöförvaltningen
- 9) Situationsledning, lägesbild, Varma-kort, psykologisk hållbarhet
- 10) Störningssituationer vid vattenverk
- 11) Vandalism, sabotage och cybersäkerhet

Arbetsgruppen inbjöd experter från specialbranscher till mötena. Experter som hördes under sammanträdena och när anvisningarna skrevs var Alanen Erja Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Ala-Risku Virpi samkommunala bastjänstföretaget JIK som samägs av Jalasjärvi och Ilmajoki kommuner samt Kurikka stad, Berghem Klaus SOL Palvelut Oy., Brännare Stina Rundradion Ab., Halmeslahti Tuomo Räddningsverket i Södra Savolax, Hautamäki Veli-Pekka inrikesministeriet, Henriksson Markku Valvira, Hietala Meri Finlands miljöcentral, Hietala Tuula Tammerfors stads miljöhälsa, Honkanen Reetta Valvira, Härkki Heli Solinatech Oy., Kiviharju Voitto Valvira, Komulainen Hannu Institutet för hälsa och välfärd, Laakkonen Saana samkommunala bastjänstföretaget JIK som samägs av Jalasjärvi och Ilmajoki kommuner samt Kurikka stad, Landstedt Jyrki Räddningsverket i Mellersta Nyland, Laurikainen Heikki Räddningsbranschens centralorganisation i Finland, Lehtonen Markku Räddningsverket i Birkaland Lepistö Outi Tillsynsenheten för miljö- och hälsoskyddet i Birkaland (Pirteva), Lindén Päivi Tavastehus, Lokka Seppo Räddningsverket i Södra Savolax, Luoma Tuula Finlands Röda Kors, Marttila Sampsa Helsingfors polisinspektion, Muukkonen Nina Valvira, Orvomaa Mirjam Finlands miljöcentral, Palmolahti Harri Rund-

Dnr 2266/06.10.01/2016

4.4.2016

radion Ab., Pyötsiä Kari Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, Pönni Jaana Västra Nylands vatten och miljö rf., Rautalahti Katariina Valvira, Rimhanen-Finne Ruska Institutet för hälsa och välfärd, Rissanen Jouko Finlands miljöcentral, Savolainen Markku Räddningsbranschens centralorganisation i Finland, Seppänen Markku Meteorologiska institutet, Sovijärvi Ava Försvarmakten, Söderholm Kimmo Finlands miljöcentral, Takku Pirjo affärsverket Oulun seudun Ympäristötoimi, Tourula Tapio Trafiksäkerhetsverket, Wiikinkoski Tarja Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland och Väättäminen Heikki Finlands Röda Kors.

Valvira riktar ett varmt tack till alla medlemmar i arbetsgruppen, inbjudna experter, de personer som kommenterat utkastet till anvisningarna samt deras organisationer för sakkunnighet och använd arbetstid. Valvira tackar Rundradion, Finlands miljöcentral, Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland, Räddningsverket i Mellersta Nyland och Vattenverksföreningen för inbjudan till möten i sina kontorslokaler och presentation av sin verksamhet.

Utgående från arbetsgruppens och experternas synpunkter har Valvira på sin webbplats sammanställt anvisningar om Förfaranden för tryggande av hushållsvattnets kvalitet. Anvisningarna presenterar hälsoskyddsmyndigheterna och anläggningarna som levererar hushållsvatten med pragmatiska tillvägagångssätt för verksamheten i olika störningssituationer som hotar hushållsvattnets kvalitet och i situationer där hushållsvattnet har förorenats. Viktiga anvisningar är de med förfaringsätt i lägen då hushållsvattnet har förorenats med sjukdomsalstrande mikrober, skadliga ämnen, radioaktiva ämnen, eller blågrönalger eller toxiner som de producerar. I anvisningarna beskrivs samarbetet mellan myndigheterna, verksamhetsutövare och tredje sektorn (bl.a. FRK, Vapepa) samt deras ansvar för att reda ut situationen. I bilagorna till anvisningarna ges mer information om de mikrober som indikerar intestinala föroreningar och som orsakat epidemier via hushållsvatten. Litteraturförteckningarna i anvisningarna ger tips om var man kan hämta mer information. I anvisningarna används hyperlänkar till andra anvisningar, direktiv och handböcker på webben. Anvisningen om kommunikation har underlag för varningsmeddelanden och kokuppmaningar samt Tavastehus stads meddelandemallar för perioder av mikrobiologiska föroreningar, översatta till flera olika språk. Valvira utarbetar anvisningar och reviderar dem efter behovet.

Störningssituationer som äventyrar hushållsvattnets kvalitet kan ha ursprunget i bland annat aktiviteter eller olyckor på råvattnets tillrinningsområde, sårbart läge av vattentäkter, störningar i vattenledningsnät eller i anordningar för upptag eller behandling av vatten, naturfenomen som ösregn eller översvämningar, mänskliga faktorer, vandalism eller åtkomststörningar som avbrott i strömförsörjning eller datakommunikationsförbindelser. Med WSP-systemet för riskkontroll kan anläggningarna identifiera faror med anknytning till vattenproduktionen och sin verksamhetsmiljö, faror i allt från tillrinningsområdena för råvattnet via vattentäkterna, vattenberedningen och vattendistributionen till konsumenternas kranar. Anvisningarna för förfarande i störningssituationer och återgång till normalläget ska utarbetas för sådana identifierade faror som inte kan helt uteslutas med system för riskkontroll.

Genom detta beslut genomförs den skyldighet att utarbeta en plan för att trygga hushållsvattnets kvalitet vid olyckor och i andra motsvarande exceptionella situationer som Valvira åläggs i 8 § 1 mom. i hälsoskyddslagen.

Mer information

Överinspektör Jaana Kilponen, tfn 0295 209 621, jaana.kilponen@valvira.fi

Direktör *Jussi Holmalahti*
Jussi Holmalahti

Överinspektör *Jaana Kilponen*
Jaana Kilponen

Bilagor: Förfaranden för tryggande av hushållsvattnets kvalitet – Sjukdomsalstrande mikrober, Anvisning 3/2016

Förfaranden för tryggande av hushållsvattnets kvalitet – Radioaktiva ämnen, Anvisning 4/2016

Förfaranden för tryggande av hushållsvattnets kvalitet – Blågrönalger och toxiner som de alstrar, Anvisning 5/2016

Förfaranden för tryggande av hushållsvattnets kvalitet – Kommunikation, Anvisning 6/2016

Distribution Valviras webbplats